

La casa de la creativitat a la Costa Brava

Pot ser que una antiga fàbrica que feia més d'una dècada que era tancada tingui una segona vida i es converteixi en un concentrador de creació de referència internacional? Pot semblar fantasiós, però és ben bé el que ha passat a la Bisbal d'Empordà. Des de l'any 2020, l'empenta de Nacha Delpiano i Jaume Grau ha fet que l'antiga fàbrica de Ceràmica Puigdemont hagi esdevingut Brava Arts.

Text > **ADRIÀ CORTADELLAS**

Fotos > **LLUÍS CATALÀ**

Era el 8 d'abril de l'any 2023 quan Brava Arts va obrir per primera vegada les portes al públic. Aquell dissabte es presentava en societat i això va marcar un punt d'inflexió, un tret de sortida oficial i una declaració d'intencions en tota regla. Però la carrera era de fons i ja feia anys que feien feina, afrontant els sots feréstecs que trobaven pel camí. L'aventura havia començat el gener de l'any 2020, dies abans de l'arribada d'una incerta pandèmia que faria trontollar el sector cultural. Per acabar-ho d'adobar, quan semblava que la normalitat començava a aixecar el cap, una devastadora pedregada va caure del cel amb un malaurat epicentre a la Bisbal d'Empordà, i va deixar la ciutat tocada per una bona temporada.

El camí de la Brava no ha estat, doncs, de flors i violes. I bé han viscut moments en què han tingut les velles abaixades i s'han plantejat si era millor plegar-les. Però la seva història, tossuts com una banya de marrà, l'han escrit amb la tinta de la perseverança fins que s'han guanyat a pols que el vent els bufi a favor. Sense anar més lluny, en el moment de fer una darrera lectura de repàs d'aquestes línies, m'he assabentat per la premsa que han rebut un merescut Premi Impulsa de la Fundació Catalunya Cultura, dotat amb quinze mil euros, i al

>> *L'exterior de Brava Arts.*

>> Nacha Delpiano i Jaume Grau, promotors del concentrador de creació.

qual aspiraven un total de cinc projectes finalistes d'arreu del país. «Per la força de l'impacte positiu que genera en el territori i en la comunitat d'artistes i creatius, oferint espais de cotreball i serveis integrals que fomenten l'impuls de nous formats artístics. Per ser un punt concentrador de creació de referència a la Costa Brava, que promou el talent local i el connecta amb un públic global per mitjà de la recuperació d'una antiga fàbrica de ceràmica de la Bisbal, i fomenta així la descentralització cultural», declarava el jurat de la Fundació Catalunya Cultura. La seva fórmula? Apostar per connectar i exportar el talent local, propulsar formats artístics nous i ajudar a descentralitzar la cultura. Qui cerca troba i el seu camí encara té un llarg recorregut per endavant.

Però tornem a l'obertura de portes al públic de Brava. Abans d'aquell 8 d'abril de 2023, ja feia més de tres anys que Nacha Delpiano i Jaume Grau, gestors culturals amb una llarga trajectòria, havien anat forjant el seu gran projecte vital i professional. Brava Arts, a tocar del centre neuràlgic de la Bisbal d'Empordà, s'ubica al número 13 del carrer del Puig d'en Vidal, a l'antiga fàbrica de Ceràmica Puigdemont. És una nau d'uns tres mil metres quadrats de superfície dels quals, en una primera fase inicial, només se n'han rehabilitat mil vuit-cents. La pista és llarga. Avui dia acull instal·lacions com ara un espai de cotreball vinculat a les arts

digitals i a la innovació, una sala polivalent o una nau de logística.

La Nacha, en Jaume i La Fura dels Baus

Nacha Delpiano va néixer a Santiago de Xile l'any 1978, durant les primeres alenades d'una dictadura militar que s'allargaria fins a l'any 1990. En aquell context amb una aparent manca de vida cultural, la Nacha s'havia de submergir en l'*underground* per copsar noves tendències artístiques. Llicenciada en periodisme i en filosofia, va travessar l'Atlàntic per estudiar un mínor d'estètica a la Universitat Autònoma de Barcelona i així, l'any 2000, va conèixer Jaume Grau, actual parella seva i soci, a més, en el projecte de Brava Arts. Per la seva banda, Jaume Grau havia estudiat interpretació a l'Institut del Teatre i estava molt lligat al món teatral, exercia d'actor i havia format part de diverses companyies. Nascut a Moià, sempre havia viscut molt de prop l'entorn de La Fura dels Baus. Després de diverses anades i vingudes, l'any 2002 es van acabar establint definitivament a Catalunya, tot fent una aposta ferma per la gestió cultural. En Jaume va començar a fer feines per a La Fura dels Baus, col·laborant en treballs de producció tècnica en diversos macroespectacles i de construcció d'escenografia.

Però va ser l'any 2007 que va tenir lloc una trucada que marcaria un important punt d'inflexió professional. El furer Carlus Padrissa va trucar a

la porta de la Nacha per proposar-li que es fes càrrec de la producció de la versió de La Fura de l'oratori *Carmina Burana*. L'espectacle, vist per quatre-cents mil espectadors d'arreu del planeta, ha esdevingut una de les propostes de La Fura dels Baus que han girat més, i li han tret tant el suc que el setembre passat encara es va representar en el marc de la programació del Temporada Alta. I quin és el secret d'aquest èxit perllongat? Molt possiblement, la portabilitat i l'economització del format respecte del de l'òpera.

Formats nous, artistes nous i públics nous

La Nacha, que ja tenia un cert bagatge en el món de la producció de música clàssica, feia temps que tenia ganes d'apostar per formats que fessin el gènere més accessible a públics nous. Els astres es van alinear amb el seu anhel, i la trucada d'en Padrissa va representar un moment decisiu en la seva trajectòria professional: la versió furera del *Carmina Burana* incorporaria noves tecnologies, música immersiva i una escenografia transgressora que s'adaptarien a un format que encaixés en un auditori o en un gran festival, i que alhora oferís una producció molt més assequible que no pas la d'una òpera.

Això va marcar el començament de la col·laboració de la Nacha i en Jaume amb La Fura dels Baus; hi van entrar de ple i es van fer càrrec de bona part

>> Delpiano i Grau entrant a Brava Arts.

de les produccions del director Carlus Padrissa. Van adaptar grans peces de la música clàssica per tal que arribessin a públics nous: al format nou que van proposar per a *Carmina Burana* el van seguir molts altres en la mateixa línia, com *La Création* de Haydn, *l'Amor Brujo* de Manuel de Falla o *La Pastoral* de Beethoven. Van descobrir que era un format que funcionava i que permetia obrir altres circuits.

A cada espectacle que feien hi incorporaven més innovacions tecnològiques, i això va fer que coneguessin discursos nous i altres tipus d'artistes que, més endavant, serien claus per confeccionar el projecte Brava. Eren artistes joves que començaven a desplegar la seva carrera com a artistes digitals, fent propostes immersives, instal·lacions lumíniques o experiments sonors, entre molts d'altres. La Nacha i en Jaume van sentir un gran interès per aquestes interseccions artístiques, aquestes noves disciplines combinades, i es van decantar per seguir aquest camí.

Un servei integral de 360° per a les arts

L'any 2012 es van traslladar a viure a Fonteta, al Baix Empordà, a tocar de la Bisbal. En Jaume tenia el seu propi taller de construcció escenogràfica a

Riudellots de la Selva per fer produccions tècniques, mentre que la Nacha cada cop abraçava més camp de producció en les arts escèniques. El seu dia a dia els anava revelant que al territori empordanès hi havia una altíssima concentració d'artistes i que, tot i viure fora d'un centre més urbà, les sinergies anirien fent el seu brou de cultiu. Quan planificaven traslladar-se a viure a Girona per facilitar la seva logística, un bon dia de finals del 2019, la bisbalenca Nuri Mont-ros, bona amiga de la Nacha, li va proposar una visita a l'antiga fàbrica de Ceràmica Puigdemont. La nau de tres mil metres quadrats al centre de la Bisbal d'Empordà, inoperativa des de l'any 2009, ni tan sols es llogava.

D'entrada era massa gran per al que era estrictament la seva activitat. «Però l'espai va fer el projecte», explica la Nacha, perquè aquella visita va posar damunt la taula la idea de la casa de la creativitat. En Jaume i la Nacha van començar a tramitar el trasllat de la seva llar a la casa annexa a la nau i al recinte de l'antiga fàbrica. A més d'instal·lar-hi el taller i les oficines, començaven a pensar de reconvertir l'espai en un centre concentrador de creació integral entorn de les arts escèniques.

«Era un projecte de vida que requeria molta energia, calia fer un veri-

table *hub* que atragués talent artístic i, per aconseguir-ho, havíem d'oferir un bon servei», explica la Nacha. Vet aquí la llavor que fonamenta Brava Arts: oferir un servei de 360° entorn de les arts. I és que la carta de possibilitats va des d'emmagatzematge d'escenografia fins a un estudi de gravació musical, passant per la distribució d'espectacles, la producció d'escenografia, residències artístiques o assessorament tècnic, entre molts d'altres.

El mecenatge clau de Ramon Romaguera

Com que és un projecte privat, Brava Arts no ha rebut mai cap mena d'ajut de cap institució pública per rehabilitar l'espai. Així doncs, com ha estat possible aquesta restauració en el que ha esdevingut avui i en el que pot arribar a ser? Com formiguetes treballadores, la feina d'en Jaume i la Nacha ha anat repercutint gradualment en inversions necessàries per al projecte. Alhora, amb empenta i destresa, també s'han anat fent ells mateixos molts dels treballs necessaris per anar fent el projecte. Però a tot això cal sumar-hi un element fonamental perquè fructifiqui: la bona predisposició i el mecenatge d'en Ramon Romaguera, propietari de l'antiga fàbrica de Ceràmica Puigdemont. Ell, que va ser alcal-

de de la Bisbal d'Empordà del 1995 al 2007, va saber llegir que la Brava «era un projecte de ciutat, un revulsiu per a la Bisbal d'Empordà, i ens ho va posar tot a favor i ens va ajudar moltíssim», explica la Nacha. Va ser el mateix Romaguera qui, un cop convençut de la iniciativa, va anar a presentar el projecte a qui era l'alcalde llavors, Enric Marquès. El seu suport també va ser imprescindible en un dels moments més difícils de l'empresa del projecte: les destrosses derivades de la pedregada que va caure a la Bisbal el 30 d'agost del 2022, quan semblava que tot ja arrencava.

L'agraïment de Brava Arts al paper de Ramon Romaguera arriba fins al punt que li han dedicat una de les principals sales de creació de la fàbrica, que han batejat honoríficament amb el seu nom. El període pandèmic, amb la consegüent aturada cultural, va ser clau per guanyar temps i, amb pocs recursos, intensificar les feines de restauració. Van comptar amb la mà d'obra de molts artistes i treballadors del sector de les arts escèniques que en aquell moment estaven

sense feina. També van agilitar els tràmits administratius a fi de poder arrencar l'activitat: la diversitat de branques del projecte fa que ara per ara, Brava Arts hagi de disposar de quatre llicències legals d'activitat.

Per poder afrontar l'empresa partit a partit, van dividir el projecte per fases i, de moment, també n'han comptat quatre. Quan van obrir l'any 2023 havien acabat la primera. Però és que enguany Brava preveu inaugurar la segona: inclourà l'estudi de gravació Rus Records (capitanejat pels germans Emili i Jordi Bosch), una sala per a pintors de gran format, un espai per a asajos musicals i un plató.

Actualment acull una dotzena de residències artístiques anuals en col·laboració amb el galerista contemporani Miquel Alzueta. Disposa d'un total de nou oficines de cotreball amb una dotzena d'artistes que hi feinegen: artistes lumínics, de 3D, d'entorns immersius, *motion graphics*, dissenyadors de moda, arquitectes interioristes, enginyers de robòtica o escriptors, entre d'altres. Les sinergies estan servides i van a més. I a això cal

sumar-hi un ampli ventall d'artistes que, tot i no ser-hi sempre físicament, formen part del projecte: els fan tota la producció, l'emmagatzematge, el transport, el muntatge, la construcció, l'assessorament, el manteniment i la reparació d'escenografia o la distribució dels espectacles. Així doncs, avui dia, artistes internacionals procedents de punts tan remots com Austràlia, Sud-àfrica o el Canadà utilitzen Brava com a campament base europeu.

La transformació d'aquest «contenedor cultural» marca un bon camí de reaprofitament i conservació del patrimoni industrial en desús que, alhora, ha encès un fructífer xup-xup creatiu i artístic. I la Bisbal d'Empordà acull un fotimer de metres quadrats d'antigues fàbriques tancades i inoperatives. Fent una mirada ràpida a l'horitzó bisbalenc, el municipi conserva una vintena de xemeneies, grans testimonis de la indústria ceràmica del passat. Què passaria si les també antigues fàbriques bisbalenques de Can Coromina o La Catalana seguíssin el model de la Brava?

>> Una part de l'interior i les oficines de la Brava.

